

Cd – Charakteristika studijního předmětu			
Název studijního předmětu	Speciální pedagogika I.		
Typ předmětu	Povinný	doporučené období	4.
Rozsah studijního předmětu	1 + 1	hod. za týden	
Jiný způsob vyjádření rozsahu			
Způsob zakončení	Zápočet	Forma výuky	P + S
Další požadavky na studenta	Aktivita, reflexivní práce s poznatky a jejich aplikace e v praxi.		
Vyučující	PhDr. Mgr. Libor Novosád, PhD. (Katedra křesťanské sociální práce, CMTF UPOL)		
Stručná anotace předmětu	<p>Cíl</p> <p>Předmět přiblíží studentům jak obecnou pedagogiku, tak především speciální pedagogiku, její předmět, členění, metody a oborové i mezioborové souvislosti. Poukáže na význam edukace v životě člověka v procesu socializace i emancipace v kontextu jeho osobního a sociálního fungování. Seznámí studující se základními pojmy jako je např. vrozené a získané postižení, zdravotní znevýhodnění, vztah zdraví-nemoc-postižení, sociální či sociokulturní znevýhodnění, handicap, předsudek, (re)habilitace, integrace, inkluze, abilitace, empowering aj. s tím, že bude akcentován jejich vztah k soc. práci, a rovněž s východisky přístupu k lidem s postižením.</p> <p>Způsobnosti</p> <p>Orientace v základních teoretických i praktických východiscích a pojmech speciální pedagogiky.</p> <p>Požadavky</p> <p>Vypracování zápočtové tematické práce (reflexe) na 3 – 5 str. textu, orientované na některé z probíraných témat. Samostudium z doporučených zdrojů. Písemný závěrečný test.</p> <p>Rámcový rozpis učiva</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pedagogika jako teoretický základ i praktická aplikace v procesu výchovy a vzdělávání > edukace. Vymezení edukace v rámci pomáhajících profesí se zřetelem k sociální práci. Interakce a souvislosti mezi edukací a sociálním fungováním jedince. Vzdělání jako prostředek eliminující riziko sociálního vyloučení a chudoby. 2. Formální a neformální učení i vzdělávání, vztah mezi učením a vzděláváním. Cíl a obsah edukace – složky žádoucí gramotnosti (trivium, morální, sociální, čtenářská, občanská, právní, počítačová atd.). 3. Vzdělávací systém ČR, vzdělávací politika, legislativa. Typologie škol a vzdělávacích institucí. Edukační možnosti osob s postižením v ČR. 4. Systém pedagogicko-psychologického a speciálně pedagogického poradenství v ČR. Individuální vzdělávací plán – ŠVP-RVP-IVP. 5. Speciální pedagogika jako pomáhající obor i vědní disciplína – předmět, cíl, cílové skupiny a mezioborové vztahy. Její členění (kategorie/disciplíny speciální pedagogiky) a teoretická východiska i praktické aplikace. 6. Společenské postavení a postoje vůči lidem s postižením – vývoj a současnost. Medicínský-sociální a kulturní model postižení. Vztah k sociální práci. 7. Likvidace, segregace, adaptace, integrace-inkluze. Fascinace „monstrem“, stigma, předsudky, nálepkování, paušalizace, haló efekt aj. versus mainstreaming, integrace, inkluze, people in first. 		

Nepředpojatost versus diskriminace.

8. Základní pojmy: vada-orgánová nebo funkční porucha-vrozené nebo získané postižení-handicap.
9. Postižení a speciální vzdělávací potřeby. Speciálně pedagogické metody – reedukace, kompenzace, ucelená/koordinovaná rehabilitace, holistický přístup, komplexní pojetí socializace. Disability studies.
10. Speciální pedagogika osob s tělesným postižením a zdravotním oslabením, typologie, přístupy a komunikace, možnosti edukace, psychologické a sociální souvislosti. Kompenzační pomůcky.

Informace k dálkové formě studia

Rozsah konzultací (soustředění)

5 x 1 h.

hodin za období

Rozsah a obsahové zaměření individuálních prací studentů a způsob kontroly

Vypracování zápočtové tematické práce (reflexe) na 3 – 5 str. textu, orientované na některé z probíraných témat. Samostudium z doporučených zdrojů. Písemný závěrečný test.

Studijní literatura a studijní pomůcky

Povinná

Grecmanová, H., Holoušová, D. Pedagogika. Olomouc: Vydavatelství UP, 2006.

Michalík, J. a kol. Zdravotní postižení a pomáhající profese. Praha: Portál, 2011.

Národní plán podpory vytváření rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením 2015-2020.

Novosad, L. Tělesné postižení jako fenomén i životní realita. Praha: Portál, 2011.

Novosád L.: K průsečíkům a souvislostem speciálně pedagogické podpory a sociální práce (Inklusivní vzdělávání ve vybraných interdisciplinárních souvislostech). In: Kaleja, Martin, Zezulková, Eva: Inklusivní vzdělávání v globálních a v užších kontextech: Terciární vzdělávání - otázky k inkluzi. Pedagogická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě, 2014. 200 s. ISBN 978-80-7464-660-7.

Průcha, J., Walterová, E., Mareš, J. Pedagogický slovník. 3. (a novější) rozšířené vydání. Praha: Portál, 2001.

Slowík, J. Speciální pedagogika. Praha: Grada, 2007.

Doporučená

Bartoňová, M., Vítková, M. Strategie ve vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Brno: Paido, 2007.

Čábalová, D. Pedagogika. Praha: Grada, 2011.

Jankovský, J. Ucelená rehabilitace dětí s tělesným a kombinovaným postižením. Praha: Triton, 2000.

Pipeková, J., a kol. Terapie ve speciálně pedagogické péči. Brno: Paido, 2001.

Průcha, J. Alternativní školy a inovace ve vzdělávání. Praha: Portál, 2004.

Novosad, L. Poradenství pro osoby se zdravotním a sociálním vyloučením. Praha: Portál, 2009.

Platná školská a sociální legislativa